

Epesas

Pol Epesas n̄bi b̄ kal̄p köp kal̄ kliñ r̄ika

¹ Yad Pol. God ȳp hag lö, Krai Jisas manö ud arep b̄ ap m̄dem, kalöp God n̄bi b̄ n̄pe daun kub Epesas m̄dpim gau, köp an̄bi kal̄ kliñ rikabin. *

² God Bapi hon abe, B̄ Kub Jisas Krai abe, kalöp mög n̄ñmil ud aij ḡlō, kale m̄d aij ḡmim.

Krais p̄ig m̄dpun u, n̄pe ana hon nan aij ñab

³ B̄ Kub hon Jisas Krai Nap n̄pe God n̄p aij a gun. Ñi n̄pe n̄p yuö apöm han̄p udö me, n̄p c̄g ḡno, kumi kabö adö lañ nan aij aij m̄döp gau magöñhalö ana han̄p ñöb. *

⁴ Ram m̄nōñ hadame dagol gau ḡi laga ñin u God haga, “Krais n̄bi b̄ n̄pe m̄deinaböl gau, kale n̄bi b̄ uł, n̄bi b̄ asiñ m̄dagöp yad gau m̄deinaböl,” a ga.

An̄b u, hadame dagol gau God n̄bi b̄ m̄dmagö löm, *

⁵ ñin an̄bu nöp, gasi n̄pe nöp n̄ñöm haga, “Ñi yad Jisas Krai n̄bi b̄ kal̄p udnab gau, ñi pai yad ke rö l̄lō, yad ke kal̄p udem kabö launabin,” a ga. *

---

* **1:1:** Ap 18:19-21; 19:1   * **1:3:** Ep 2:6   * **1:4:** Jon 15:16   * **1:5:** Jon 1:12

⁶ Anig hagöm, Ñi midmagö nipe u hałowalö yuö apöm, hanip ud Nap ñimagö adö nipe la u me, aij gö niñöl gi hib nipe u hagno adö arab.

⁷ Jisas Kraiss hagape nipe lugö umöm hanip rau adog udö, God, Bi aij yabıl u, hanip mög yabıl göm, nan si nan naj gipun gau niñöm arö göp. Anib u, hon niñbun God nipe niñi bi gau mög yabıl göp. *

⁸ God nipe gasi niñ kiđ hiiköm nan magöñhalö gau niñöb u, hanip nan aij aij anib gau hałowalö ñöb.

⁹ Pen God nipe Kraiss aip niñhön ginig ga u, nan pi göl midmidöp anibu hanip waiö hagö niñbun. *

¹⁰ God niñ hain hag la niñ u, nan kumi kabö adö lañ au abe, nan miñöñ naböñ iñ i abe, Kraiss nipe añi nöp magöñhalö abad mideinab. *

¹¹ God nipe ke gasi niñöm hag la u, magöñhalö ginig gab. God nipe ke gasi niñöm hag la, hon Kraiss cig gipun niñi bi gau, niñi bi nipe ke linabun. God nipe hadame dagol gau anig gasi niña. *

¹² Nipe ga anibu, hon niñi bi Kraiss nip nöđ niñ udno gau, God hib nipe hagno adö arnim, a göm ga.

¹³ Pen kale u rö nöp, Kraiss manö aij niñi bi ud kamini yuep manö niñö anibu niñ udpe, God kalöp udöm, Ana Uł kalöp an dañ löm, Kraiss niñi bi nipe yabıl hag löp.

---

* **1:7:** Ep 2:7; Kol 1:14   * **1:9:** Ro 16:25   * **1:10:** Kol 1:16,20

* **1:11:** Ro 8:28-29

14 God Ana hanip an dan midöp u me, hon niñbun, God nan aij aij niñbi bi yad hainö niñnabin a ga nan gau, hainö udun mid aij yabiñ ginabun. Anib u, God hib nipe hagno adö aran. *

Pol God nip sabe ga

15 Anib u, yad nöd niñnö, kale Bi Kub Jisas nip niñ udmim, niñbi bi nipe gau kalip midmagö libim u,

16 yad hauñ gagem, pör nöp kalöp a gem God nip aij a göp a gem, sabe göl gi midpin.

17 Bi Kub hon Jisas Krais God nipe u, Bap aij unbö ke u, nip pör hag niñem hagabin, nipe Ana kalöp niñnab niñöm nipe kalöp gasi aij niñöm, God nipe aigale bi rö midöp u kalöp yamö, kale God nip niñ aij ginabim. *

18 God nip sabe gem hagabin, nipe midmagö kale an dan mailö nipe niñ lö, Krais niñbi bi nipe nan aij unbö ke niñniñ gab u niñnabim. Nan aij anibu niñnabin a göm, God kalöp wiñ ala me.

19 God nip sabe gem hagabin, nipe midmagö kale an dan mailö nipe niñ lö, nipe Bi klö unbö ke yabiñ midö, hon niñbi bi Krais manö aij niñ udpun gau klö anibu udpun u niñnabim. Klö anibu God niñmagö nipe nöp midöp. *

20 Krais böñ nöp umö, God klö anibu nöp Krais urak niñöm, kumi kabö adö lan au dam niñmagö yijig böñ nipe lau la. *

21 Krais God aip am bis göp u, ana kumi kabö lan nöd abad midmidal gau abe, ana kumi kabö

---

* **1:14:** 2Ko 1:22   * **1:17:** Kol 1:9   * **1:19:** Kol 1:11   * **1:20:** Sam 110:1; 2Ko 13:4; Kol 2:12; 1:16; 2:10

laŋ hainö abad mïdeinaböl gau abe, hib kale magöŋhalö yagol mïdö, Krai hib nïpe u i adö laŋ mïdö nïŋöl gï, magöŋhalö mo nïpe gau mïdöp.

²² God nïpe nïbi bï nan gau magöŋhalö Krai mo nïpe gau la. Pen hon Krai nïbi bï nïpe gau magöŋhalö, God Krai nïp bï nabïc u hag la. *

²³ Krai nïbi bï nïpe gau, hon hañ romanŋ nïpe mïdpun. Krai nabïc abe hañ romanŋ abe mïdöp me u. *

2

Krai nöp gö, hon kamïŋ mïdpun

¹ Kale nan si nan naij gïmïdim u, kale nïbi bï böŋ nöp umla nïbö rö mïdmïdim. *

² Nïbi bï ram mïnöŋ iŧ i nan si nan naij gïpal rö, kale ke nöd u rö nöp gïmïdim. Ñïn anïbu ana kumi au laŋ mïdpal bï kub kale göp rö, kale nöd u rö nöp gïmïdim. Ana anïbu nïpe nïbi bï God Manö udagpal gau kalïp aŋ daŋ mïdöp. *

³ Pen nöd hon magöŋhalö anïbu rö nöp gïmïdun. Gasï hon ke nïŋmïdun rö göl gï, gasï rïmnap ke nïŋeb rö lagö, nan si nan naij nöp gïmïdun. Anïb u, nïbi bï gau gï naij gïlö God kalïp pen ilön kub ñïnïg gab rö u, hon u rö nöp gïmïdun. *

⁴⁻⁵ Anïb u, hon nïbi bï böŋ nöp umla nïbö rö mïdaino, God aip mïdep rö lagö, God nïbi bï pör nöp mög nïŋöb u, hanïp mïdmagö yabïŧ löm,

---

* **1:22:** Sam 8:6   * **1:23:** Ep 4:10,15; Ro 12:5; Kol 1:18   * **2:1:**
Kol 1:21; 2:13   * **2:2:** Kol 3:7; Dai 3:3   * **2:3:** Kol 3:6

Krais aip ud kamıñ löp. God nıpe kalöp mög nıñöb u me, kalöp ud kamıñ yuöp. *

⁶ God hanıp Krais aip urak ñöm, kumi kabö adö lañ au dam Krais Jisas aip asık ña. *

⁷ Pen God ga anıbu, nıbi bı hainö yag daunaböl gau, kale God nıpe hanıp a göm, Krais Jisas nıp yuöm hanıp gı aij yabıt ga u nıñöm, God nıpe bı aij ke yabıt, nıbi bı mög yabıt nıñöb u nıñöl a göm ga.

⁸ God kalöp mög nıñöm ud kamıñ yuöp. Krais manö aij u nıñ udpe u me, nıpe anıg ga. Pen kale Krais nıñ udpe kalöp udöp u, kłö hon ke gıno hanıp udöp a gımim hagagmim. God nıpe nöp kalöp nan aij u yıharıñ ñöb.

⁹ Kale Krais nıñ udpe kalöp udöp u, kale nan aij ap gagpe. Anıb u, hib kale ke hagpe adö arnım rö lagöp. *

¹⁰ Pen God hanıp udöm Krais Jisas nıbi bı nıpe gı la u, God hadame gau nıbi bı gau kalıp gı aij göl a göm, hanıp anıg ga. *

Krais Juda nıbi bı gau aip, Juda nıbi bı wasö gau aip ud jım ña

¹¹ Kale nıñbim, name nap kale Juda nıbi bı wasö nıñöm kalöp yag daula u, kale u rö nöp Juda nıbi bı wasö. Juda nıbi bı gau hib kale ke hagöm, “hañ rıköp” a gımıdal. Bı gau kale hañ roman anıg gıpal. Pen kalöp Juda nıbi bı wasö gau hib hagöm, “hañ rıkagöp” a gımıdal.

¹² Pen hauł gaggim. Kale nöd Krais lau adö mıdagaibe; kale Isrel it u hö? adö mıdaibe; God

* **2:4-5:** Ro 6:13   * **2:6:** Kol 2:12   * **2:9:** 1Ko 1:29-31; 2Di 1:9

* **2:10:** Dai 2:14

manö nɨŋö hag la u nɨŋagpe; kale ram mɨnönɨ iɨ i mɨdmɨdim pen God nɨp nɨŋagmɨdim. *

13 Kale nöd God mɨdöp mɨlö au mɨdmɨdim pen mɨñi Kraiŋ hagape nɨpe luga u me, Kraiŋ Jiŋas aip God mɨdöp au söł aubim. *

14 Anɨb u, Kraiŋ nɨpe uma rö, hon Juda nɨbi bɨ gau, Juda nɨbi bɨ wasö gau mulu kal nɨŋun pen pen gɨmɨdun waryö aŋ u rɨb ju yuöm, iɨ mɨhöp ud jɨm ñöl lö, hon iɨ añɨ ap nöp mɨdpun. *

15 Jiŋas hañ romaŋ löm uma rö, Juda lo manö ke ke gau magöŋhalö böŋ nöp pɨs ga. Jiŋas uma u, hainö Juda nɨbi bɨ gau iɨ u ke, Juda nɨbi bɨ wasö gau iɨ u ke mɨdöm pen pen gagnaböl; nɨbi bɨ magöŋhalö gau iɨ añɨ ap nöp mɨdöm agamɨj mɨdeinaböl a göm uma. *

16 Jiŋas hañ romaŋ nɨpe mab kros ba laŋ uma u, iɨ mɨhöp anɨb gau ud God aip jɨm ña; pen pen gep nagɨ u abe al pak la. *

17 Nöd ke ke yabɨɨ mɨdmɨdun u pen Kraiŋ manö aij God aip jɨm ñöl mɨdep u damöm, kalöp nɨbi bɨ mɨlö kub gau rö mɨdmɨdim gau hag ñöm, hon Juda nɨbi bɨ söł gau mɨdmɨdun gau hag ñöm ga. *

18 Kraiŋ ajöŋ hanɨp adö añɨ hiika anɨbu, God Ana nɨpe añɨ mɨdöp u nöp gö, hon iɨ mɨhönögöl Bapi mɨdöp arun rö löp.

Hon Kraiŋ lau adö mɨdpun gau, God ram nɨpe rö mɨdpun

---

* **2:12:** Kol 1:21; Ro 9:4   * **2:13:** Kol 1:20   * **2:14:** 1Ko 12:13

* **2:15:** Kol 2:14   * **2:16:** Sek 9:10; Kol 1:20,22   * **2:17:** Ais 57:19

19 Anıb u, miñi nıbi bı ram mınöñ ke gau nıbö ju apöm mıdpal rö u mıdagpim. Nıbi bı adö gau ajpal rö mıdagpim. God nıbi bı nıpe nöd nıbö gau aip magum gımim, nıbi bı nıpe yıjıg göl mıdpim.
*

20 Anıb u, hon God sabe gep ram u rö mıdpun. Krais Jisas ram padö ud mıdep kub an yañ mıdöp. Bı Jisas manö ud arep gau abe, bı God manö hagep gau abe, ram padö pro pro auan gau bıñıñ gıpal rö u mıdpal; ram bagö bıg gıgabö gıpal rö u kale mıdpim. *

21 Krais Jisas ram padö kub an yañ mıdö, ram anıbu magörhalö jım ñöl kub göm, Bı Kub sabe gep ram uł nıpe lınab. *

22 Anıb u, kale Epesas nıbi bı Krais lau adö mıdpim gau, God nıpe kalöp u rö nöp ud ram anıbu aip ud jım ñöl lö, ram raul mıgan aij nıpe u God Ana amöm mıdnab. *

3

Pol Krais manö aij u Juda nıbi bı wasö gau kalıp hag ñımidöp

1 Yad Pol, Krais nıp wög gı ñöl gı, kalöp Juda nıbi bı wasö gau hag ñı ajnö, nıbi bı rımnay yıp nıñlö mulu lugö nagı lılö mıdpin. *

2 Pen kale hadö nıñbim, God yıp mög nıñöm manö aij nıpe yıp hag ñö, yad manö aij anıbu kalöp hag ñı ajpin. *

---

* 2:19: Ep 3:6   * 2:20: 1Ko 3:11   * 2:21: 1Ko 3:16   * 2:22:
1Pi 2:5   * 3:1: Plp 1:7,13   * 3:2: Kol 1:25

3 God yip mög niñöm, manö niþe nöd pi göl m+dm+döp r+mnap yip yamö niñnö u, kalöp nöd köp kal+ kññ r+kpin. *

4 Kale manö kal+ kññ r+kabin i niñ aij g+mim me, God hadame dagol gau Krai hainö g+ nab hag la manö u niñmim, yad manö nöd pi göl m+dm+döp an+bu niñ aij g+pin u, niñnabim.

5 God Ana niþe han+þ b+ Jisas manö aij ud arep b+ niþe ke gau abe, b+ God manö hagep b+ niþe ke gau abe waiö hagöm gas+ ñö, manö n+bi b+ nöd niñagmidal u niñþun.

6 Manö pi göl m+dm+döp an+bu an+g göl m+döp: Juda n+bi b+ gau abe, Juda n+bi b+ wasö gau abe, God nan aij n+bi b+ ñ+nabin a ga u udnaböl. Kale m+höngöl hañ roman añ+ nöþ m+dö, God niþe Krai Jisas hag yuöm n+bi b+ kal+þ g+ aij g+nabin a ga manö aij an+bu manö kale magöñhalö. Krai Jisas manö aij u me u. *

7 God B+ klö yab+þ u yip mög niñöm ud aij göm, nan aij ke ñöm, yip Krai manö aij u wög g+ ñeb b+ ap hag lö m+dpin. *

8 God n+bi b+ niþe r+mnap n+bi b+ kub, r+mnap n+bi b+ pro. Yad b+ pro yab+þ u pen God yip mög niñöm g+ aij gö, Juda n+bi b+ wasö gau kal+þ Krai han+þ g+ aij yab+þ göm ud aij yab+þ göp manö aij u hag n+bin. Pen manö an+bu ad+ñ juagöp. *

9 Pen God niþe ram m+nöñ iþ i m+döp nan gau, nan kumi kabö adö lañ m+döp nan gau magöñhalö g+ la u, niþe ke nöþ gö manö an+bu pi göl m+dm+döp. Pen uri God yip hag lö, yad

* 3:3: Ep 1:9-10; Kol 1:26 * 3:6: Ep 2:13,16-19 * 3:7: Kol 1:25

* 3:8: 1Ko 15:9-10

manö pi göl m+dm+döp an+bu n+bi b+ magöñhalö gau kal+p waiö hag ñabin.

¹⁰ God ga an+bu, uri Krajs n+bi b+ n+pe ram m+nöñ i+ i m+dpal gau g+lö n+ñöl g+, ejol kumi kabö adö lañ abad m+dpal gau, God b+ gas+ n+ñ kid hi+köm n+ñöb u n+ñöl, a göm ga.

¹¹ God ga an+bu, n+pe hadame dagol gau gas+ n+ñ rö nöp, B+ Kub hon Krajs Jisas n+p hag yuöm, nan an+bu ga.

¹² Krajs Jisas n+p n+ñ udun c+g g+pun u me, God n+p p+ñ+ñ gagun, gas+ halö nöp n+pe m+döp söl au arun. *

¹³ An+bu u, kalöp hag ñ+ ajnö, y+p g+ naij g+lö, u+tham m+dpin u, gas+ iru n+ñagmim; yad u+tham m+dpin pen God kalöp nan aij ñ+nab.

Krajs n+bi b+ m+dmagö yab+ñ löp

¹⁴ Adö an+bu nöp yad Bapi n+p kugom y+mem sabe g+pun.

¹⁵ Bapi n+pe ke g+ lö, yam m+nöñ naböñ i+ i m+dpal gau abe, yam kumi kabö adö lañ au m+dpal gau abe, hon magöñhalö yam n+pe m+dpun.

¹⁶ Bapi God n+p sabe gabin, n+pe B+ mailö aij ke halö, ñ+magö n+pe nan aij yab+ñ m+döp n+ñöm n+pe Ana n+pe kalöp ñö, hibur gas+ m+dmagö añ kale dañ p+döñ m+deinabim.

¹⁷ Bapi God n+p sabe gabin, kale Krajs n+p n+ñ udpe, Krajs m+dmagö añ kale dañ m+deinab. Yad sabe gabin, kale nan n+hön g+n+g gabim u, God abe n+bi b+ gau abe m+dmagö l+mim g+nabim. *

* **3:12:** Jon 14:6; Ro 5:2   * **3:17:** Jon 14:23; Kol 1:23; 2:7

18 Yad sabe gabin, kale abe Kraiss nıbi bı magöñhalö gau abe, Kraiss nıpe pör nöp nıbi bı mıdmagö yabıtı löp u nıñnabım.

19 Kraiss nıbi bı gau mıdmagö yabıtı löp u nıñnabım. Pen anıbu nöp wasö. Yad God nıp sabe gabin u, nıpe kalöp mıdmagö yabıtı löp u, hibur gası mıdmagö anı kale ke danı nıñnabım. Anıb u, God nıpe ke anı kale danı ajmanı raunab.

20 Hon God nıp hag nıñnabun, pen nıpe hag nıñnabun rö nöp gagnab; hon gası nıñnabun rö nöp gagnab. Klö nıpe ke u hanıp anı danı wög göm, nıpe gı mapıtı gınab.

21 Anıb u, hon Kraiss Jisas nıbi bı nıpe mıdun nıp cıg mıdpun gau, hib nıpe pör nöp pör nöp ud arno adö aranı! Anıb unbö rö aij.

4

Kraiss hañ romanı nıpe jım ñöl mıdmım

1 Yad Bı Kub wög gınö yıp nagı lılö mıdpın u, manö hagabin i nıñmım. God kalöp nıbi bı aij yad mıdaimım a göm uda u, kale anıb unbö rö nöp gı mıdaimım. *

2 Nıbi bı kub mıdpun a gımım kal juagmım; nıbi bı hain aij gau mıdaimım. Kale pen pen manö hain hain hagmım mıdmagö lımım. *

3 God Ana kalöp ud jım ñöl lö, jım ñöl mıdpım rö, anıg gun nöp agamıj mıdaiun a gımım gıpe arnım. *

4 Hon Kraiss nıbi bı nıpe hañ romanı añı ap nöp mıdöp. Ana u añı ap nöp mıdöp. Kale magöñhalö

---

* 4:1: Kol 1:10   * 4:2: Kol 3:12-13   * 4:3: Kol 3:14-15

nan aij añi ap nöp hainö udnabun a gımim gasi halö midpim. God nan aij anıbu nınabin a göm kalöp wiñ ala.

⁵ Bi Kub hon u añi ap nöp midöp. Krais nıp nıj udep adan u añi ap nöp midöp. Nıg pakep u añi ap nöp midöp.

⁶ Nıbi bi magöñhalö midpal gau kale God añi ap nöp, Bapi añi ap nöp midöp. Nıpe nıbi bi magöñhalö gau Bi Kub midöp. Nıpe nıbi bi hag lö, kale magöñhalö wög nıpe gıpal. Nıpe nıbi bi magöñhalö gau an kale dan midöp. *

⁷ Pen Krais hanıp añi añi ke ke nan aij ke ap nıme lö udpun. *

⁸ Anıb u, God Manö u kalı kılın rıköm hagla,
“Ram mınöñ adö lañ ara nın u,
kauaı mauaı nıpe gau nagı löm,
kalıp dam tıp gı ud aramöm,

nıbi bi gau kalıp nan aij aij ña,” a gıla. *

⁹ Nıpe ram mınöñ adö lañ ara a gıla ıı u, aige göl göm rö midöp? Me nıpe nöd mınöñ naböñ an yan aramöm, hainö ram mınöñ adö lañ ara. *

¹⁰ Anıb u hon nıñbun, bi mınöñ naböñ an yan ara u, bi anıbu nöp adö lañ aramöm kumi kabö adö lañ au ara. Anıg ga u, ram mınöñ au gıyan abe, ram mınöñ adö lañ au abe, ram mınöñ magöñhalö yabıt arnabin a göm, anıg ga.

¹¹ Bi anıbu nöp nıbi bi nıpe nan aij aij ñöm, rımnap hag lö, Jisas manö aij ud arep wög u gıpal; rımnap God manö hagep wög u gıpal; rımnap nıbi bi Krais nıp nıñgıpal gau kalıp Krais manö

* 4:6: 1Ko 12:6   * 4:7: Ro 12:3,6   * 4:8: Sam 68:18   * 4:9: Jon 3:13

aij u hag ñibal; rımnap nıbi bı Krais nıp nıñ udpal gau kalıp abad mıdöm hag ñı aij gıpal; rımnap nıbi bı ñı pai gau kalıp Krais manö aij u hag ñibal. *

12 God nıbi bı nıpe nıp wög gılö, Krais hañ romanı nıpe kub göm pıdöñ lınım a göm, nıbi bı nıpe gau kalıp nan aij aij anıbu gau ña.

13 Krais hañ romanı pıdöñ lö, hon magöñhalö hañ romanı añı ap rö manö aij nıpe nıñ udun, God Ñı nıpe aigale Bı rö mıdöp u nıñ aij gun, hon ñı pai pro rö wasö, nıbi bı majö Krais nıpe ke mıdöp rö lınabun. *

14 Anıg geinab u, hainö hon ñı pai pro rö mıdageinabun. Ñın hain anıbu, Bı God Manö hagabun a göm, manö ke ke gau nıbö gau nıbö ud ud pıral pıral hagpal gau, hanıp yıgön udöm ñıg solwara ud ado malo göp rö u gagnaböl.

15 Ñın hain anıbu, hon nıbi bı gau kalıp mıdmagö lun manö nıñö nöp hagun, nan nıhön nıhön gınabun u, Nabıc nıhön gıböp u nıñun, anıbu unbö rö nöp gun. Nabıc u Krais me. *

16 Krais nabıc mıdö, hañ romanı kıd ke rımnap kıd ke ke rımnap pen pen mıdmagö löm, wög ke ke gılö, kıdıł aram hañ romanı kıd ke ke ud jım ñö, hañ romanı magöñhalö kub göm, pıdöñ lınab.

Krais nıbi bı nıpe mıdpun rö, nagı gısön nıbö adö u gun

17 Anıbu u, Bı Kub manö nıpe u uдем kalöp manö kłö hagem hagabin: nıbi bı God nıñ udag-

* 4:11: 1Ko 12:28 * 4:13: Kol 1:28 * 4:15: Kol 1:18; 2:19

pal gau gımıdal rö nagı adö u rö gagmim. Nıbi bı anıb gau gası kale mıdagöp. *

18 Kale sıbön böñ au mıdpal. Kale gası ap mıdagöp yabıt. Gası rımıd mıdmagö kale ke prı göm manö nıñagal. Anıb u, God kamıñ nıpe kalıp anı dañ mıdagöp.

19 Nan sı nan naj nıñön nıñön gıpal gau kale nable gagöp. Anıb u, kale nan sı nan naj abönämö gı dam dam, uri nan sı nan naj hain nıbö rımnap gun a göm rapın halöwaö gılö arab.

20 Pen nöd Kraıs manö aij u hag ñıno nıñ udpe u, Kraıs kale nagı adö anıbu gımim a göp kalöp hag ñıno nıñagpim.

21 Kalöp Jısas manö nıñö u nöp hag ñıno nıñbım me.

22 Nan sı nan naj nöd gımıdim u, gası rımıd mıdmagö kale gac gınab. Anıb u, nan sı nan naj gımıdim u böñ nöp arö gımim. *

23 Gası aij gısön nıbö adö u nöp nıñmım. *

24 Pen God gö nıbi bı gısön nıbö mıdaimım rö löp. Anıb u, nagı gısön nıbö adö u ud halu lımım, God kamıñ aij mıdöp rö u, God nıpe uı ke mıdöp rö u mıdaimım. *

25 Anıb u, hon magöñhalö Kraıs hañ romanı nıpe añı nöp mıdpun u me, kale magöñhalö nıbi bı gau kalıp pıral hagmıdim u arö gımim, manö nıñö nöp hagmım. *

26 Ñın rımnap nıbi bı kalöp gı najı gılö kale mulu lugıab. Pen mulu lugö, nan sı nan najı

---

* 4:17: 1Pi 1:14; Ro 1:21   * 4:22: Ro 8:13; Kol 3:9   * 4:23: Ro 12:2   * 4:24: Jen 1:26; Kol 3:10   * 4:25: Kol 3:8-9; Sek 8:16

gagmim. Anig göl mulu niñöl gi midpe niñöl gi, sidö wad aragnim. *

²⁷ Wasö u, Seden kalöp gasi naji ñö, nan si nan naji gimim rö löp.

²⁸ Niñi bi nan si udmidal gau hainö nan si udagöl; klö ke wög göm nan midö niñöl gi, r+mnap niñi bi mög gep rö gau kal+p ñöl.

²⁹ Manö hagnig gabim u, manö naji r+mnap hagagmim. Manö aij niñi bi niñöm, God niñ c+g aij göl rö linim gau nöp hagmim. *

³⁰ God ñin hain u han+p böñ nöp udnabin a göm niñ löm, Ana U† niñpe u nöd yuö apöm kalöp an dan midöp u me, naji gimim God Ana U† niñ marö ñagmim. *

³¹ Hibur naji gö, niñi bi r+mnap niñbe mulu lugö, kal jumim, manö pen pen hagmim, niñi bi hag jumim, gi naji gimim gipim u magöñhalö arö gimim. *

³² Pen pen mög niñmim, midmagö limim. Kale Kraislau adö midpe, God kalöp nan si nan naji gipim u niñöm arö göp rö u, kale u rö nöp pen niñmim arö gimim pen niñmim arö gimim gimim. *

5

Mailö adö u ajaiun

¹ Kale God ñi pai midmagö aij niñpe midpim u, niñpe göp rö gimim. *

---

* **4:26:** Sam 4:4; Jem 1:19-20   * **4:29:** Kol 4:6   * **4:30:** Ais 63:10; 1De 5:19; Ep 1:13-14   * **4:31:** Kol 3:8   * **4:32:** Mad 6:14; 18:22-35; Kol 3:12-13   * **5:1:** Mad 5:48

² Krajs hanip nibi bi midmagö löm, God nip nan dap sabe gilö hañ? aij auöp rö u, hanip nan a göm mab ba lañ uma. Krajs ga anibu niñmim, kale ke anib unbö rö nöp nibi bi gau kalip midmagö löl gi midaimim. *

³ Pen God nibi bi nipe ke yabiñ midpim u, nibi si bi si gimim, gau ajmim hañwañö gimim, nan aij kale gau yad udnam a gimim, nagñ adö anibu rö magöñhalö böñ nöp arö gimim.

⁴ Urañañ hagnim, ññonñ limim, manö naj hagnim gagnim. Manö anibu rö hagagep yabiñ. Kale pen God nip aij a göp a gimim.

⁵ Ni? aij gimim: nibi si bi si gipal nibi bi gau abe, gau ajöm hañwañö gipal nibi bi gau abe, nan aij kale gau yad udnam a gipal nibi bi gau abe kale God Krajs apil mihau ram minöñ kumi kabö adö lañ abad midpil au aragnaböl yabiñ. Kale nan si nan naj anib gau gasñ niñbal u, nan anib gau god kale rö löp. *

⁶ Nagñ naj hagajñ anib gau, nibi bi rimnap kalöp piral hagöm hagnaböl, “Nan anib gau nan si nan naj wasö,” a gñaböl. Kalöp piral haglö niñmim rö löp u, niñ aij gimim manö kale udagmim. Nan si nan naj hagajñ anib gau gipe, God kal juöm kalöp gi naj yabiñ gñab. *

⁷ Manö kalip niñmim kalip aip ajagnim.

⁸ Nöd sibön añ gau midmidim u pen mñi Bi Kub nibi bi nipe limim mailö nipe adö u midpim. Mñi mailö nipe adö u midpim rö, nibi bi mailö

* 5:2: Hib 10:10; Eks 29:18
Kol 2:4,8; Ro 1:18

* 5:5: 1Ko 6:9-10; Kol 3:5

* 5:6:

adö u ajpal rö ajmim. Mailö ñi pai rö midaimim.
*

⁹ Mailö magö u nan aij aij iru nöp pɪlnab: gɪ aij gep magö ke ke iru yabɪɪ pɪlnab; nan nɪhön nɪhön God nɪŋö aij gɪnab nan gau magöŋhalö pɪlnab; nan nɪhön nɪhön nɪŋö nöp midöp pör nöp pɪlnab.

¹⁰ God nɪp aij gɪnɪm adö u nöp nɪŋ aij gɪmim gɪpe arnɪm.

¹¹ Sɪbön yaŋ ajöm nan si nan najj gɪpal u kale aip gagmim. Nan si nan najj gɪpal u mailö adö u hagpe nɪŋöl.

¹² Kale nan si nan najj pi göl gɪpal u, hon nan anɪb gau manö nöp hagnabun u, nable gɪnab.

¹³ Ram ruö magöŋhalö waiö nɪŋbun. Anɪb u rö, God mailö nɪpe auö, nan nɪhön pi göm gɪpal u waiö nɪŋnaböl. *

¹⁴ Mailö auö, magöŋhalö nɪŋbun. Adö anɪbu nöp, nɪbi bɪ rɪmnap hagpal,

“Ne umöl midpan u, mɪñi urakö,

Krais mailö nɪpe u nöp mailö pak ñɪnab,” a gɪpal. *

¹⁵ Anɪb u, nɪbi bɪ rɪmnap manö nɪŋagöm halöwalö gɪpal rö gagmim. Nɪ? aij gɪmim gɪ midaimim. *

¹⁶ Nɪbi bɪ nan si nan najj nöp gɪpal ñɪn anɪbi, kale pör nöp nɪŋ aij gɪmim gɪ aij gɪmim.

¹⁷ Anɪb u, bɪ hauɪ rö gagmim; Bɪ Kub nɪp aij gɪnab adö u nöp nɪŋmim gɪmim.

¹⁸ Ñɪg wain ñɪŋbe, hauɪ alagnɪm; adan anɪbu arnabim lug paknabim. Pen, God Ana apöm

* **5:8:** Ep 2:13; Kol 1:13; 1Pi 2:9; Jon 12:36   * **5:13:** Jon 3:20-21

* **5:14:** Ais 26:19; Ro 13:11   * **5:15:** Kol 4:5

hanip an dan ajman raunim, a gimim God nip sabe geinabim u aij. *

19 God Manö adin Sam a gipal gau rimnap pen pen hagöl gi, Kraiss manö aij u kimap ap pen pen hagöl gi, B+ Kub hib nipe dap raneb kimap ap pen pen hagöl gi gimim. Aij a gö ninöl gi, midmagö kale an dan kimap rimnap B+ Kub nip hagemim. *

20 B+ Kub hon Jisas Kraiss nibi bi nipe midpun u me, nan ninön ninön ginim, kale pör nöp nan magöhalö gau Bapi God nip aij a göl gi midaimim. *

21 Kraiss B+ Kub hon midöp a gipim u me, añ mam Kraiss nibi bi nipe midpim gau pen pen ud aij gimim. Añ mam ap manö rimnap haginim u, manö nipe udmim. *

Ber bi gau

22 Kale nibi gau, B+ Kub manö ninmim hain gipim rö, nagamul bi hagöl rö ninmim hain gimim. *

23 Adö anibu anig göl midöp: Kraiss nibi bi nipe gau hañ roman nipe ke midöp; nipe ke nabic midöp. Kraiss nibi bi nipe ud kamini yuöp. Kraiss nibi bi udöm nabic midöp rö, bi gau nibi kale udöm nabic midpal. *

24 Kraiss nibi bi nipe gau kalip hagö manö nipe hain gipal rö, nibi gau, bi kale gau hagöl rö magöhalö hain göl.

---

* 5:18: Luk 21:34 * 5:19: Kol 3:16 * 5:20: Kol 3:17 * 5:21: 1Pi 5:5 * 5:22: Kol 3:18; 1Pi 3:1 * 5:23: 1Ko 11:3; Ep 1:22

25 Pen kale bî gau, Krais nîbi bî nîpe gau mîdmagö löm uma rö nîñmim, nîbi kale gau u rö nöp mîdmagö yabîl lîmim. *

26-27 Krais nîbi bî nîpe gau mîdmagö löm uma u, cöc nîpe u nîp manö nîpe hagöm, ñîg löm, uł małî gî aij göm, cöc mailö halö, gac pro ap, nan naij pro ap, manö pro ap wasö yabîl, uł nöp mîdö, nîpe udöm nîp ke ñî nab. *

28 Anîb unbö rö nöp, kale bî gau nîbi kale gau kalîp mîdmagö lîmim. Hañ romanĵ kale ke gî aij gîpim rö, nîbi kale gau u rö nöp gîmim. Bî nîbi nîpe mîdmagö löp u, nîpe ke mîdmagö löp.

29 Hañ romanĵ hon u mulu kal nîñagpun; ke nîñno aij gö, nan magö ñöl gî ñöl gî abad mîd aij nöp gîpun. Anîb unbö rö nöp, Krais nîbi bî nîpe abad mîdöp.

30 Nîhön gîñîg: hon Krais hañ romanĵ ñîñ kid ma kid nîpe gau rö mîdpun.

31 Pen God Manö u kalî kîñ rîköm hagla, “Bî ap nîbi udnîg, nîme nap kalîp arö göm, nîbi udöm jîm ñöl mîdmil, hañ romanĵ añî rö lö mîdpil,” a gîla. *

32 Manö anîbu îl ap mîdöp pen kale nöd nîñagmîdal. Yad gasî nîñbin manö anîbu Krais abe nîbi bî nîpe gau abe hagab. *

33 Pen kale bî gau magöñhalö, hañ romanĵ kale u ke mîdmagö lîbim rö, nîbi kale gau u rö nöp mîdmagö lîmim. Kale nîbi gau magöñhalö, nagamul bî manö kale udmim.

---

* 5:25: Kol 3:19; 1Pi 3:7 * 5:26-27: 2Ko 11:2; Kol 1:22; Dai 3:5

* 5:31: Mad 19:5 * 5:32: Rep 19:7

6

Ñi pai gau; nime nap gau

¹ Kale ñi pai gau, Bi Kub hain gipim rö, name nap manö hagöl rö udmim. Nagi aij me adö anibu. *

² God manö unbö s+du? lañ haga u hagöm haga, “Name nap bi kalip ud aij gimim, hagnil rö gimim,” a ga. Pen God manö anibu nöp hagöm manö ap halö hagöm haga, “Kale unbö geinabim, yad kalöp nan aij ap ñ+nabin,” a ga. *

³ God haga, “Anig ginabim u, yinid umagnabim; minön nabön adö il i mlö padö midmim, mid aij ginabim,” a ga.

⁴ Pen nap bi, ñi pai kale gau mid aij gilañ a gimim, kalip pa ji niñeb rö manö u rö hagagmim. Anig gipe, ñi pai kale gau pa ji niñöm, manö hagnabim rö niñagnaböl. Pen ñi pai kale gau kub gilö niñöl gi, kale nap bi God Manö hag ñi aij gimim, nag i aij adö anibu hag ñöl gi midmim. *

Bi nagi wöggipal gau; bi kub kalip abad midpal gau

⁵ Pen kale ni bi bi, bi kub kalöp mani rau dap lilö kalip nagi wög gi ñimdim gau, Krais manö hagö, piñiñ gimim ud aij gipim rö, bi kub kale minön nabön adö il i gau manö haglö, kale u rö nöp piñiñ gimim ud aij gimim. *

⁶ Bi kub gau niñmidlö niñöl gi, wög gi aij gino, kalip aij gañ a gimim gasi anibu nöp niñagmim;

---

* **6:1:** Kol 3:20   * **6:2:** Eks 20:12   * **6:4:** Kol 3:21; Sam 78:4; Pro 22:6   * **6:5:** Kol 3:22-23; Dai 2:9-10; 1Pi 2:18

Krais nɪp nagi wög gɪbep rö, God nɪp aij gaŋ a gɪmim, pör wög gɪ aij gɪmim.

⁷ Nɪbi bɪ mɪnönj nabönj ɪ i kalɪp nöp wög gabun a gɪmim nɪŋagmim; Bɪ Kub u nɪp wög gabun a gɪmim, aij gö nɪŋöl gɪ wög gɪmim.

⁸ Kale nɪŋbim, nɪbi bɪ nagi wög gɪpal gau abe nɪbi bɪ gasɪ kale ke nɪŋöm wög gɪpal gau abe, Bɪ Kub wög kale nɪŋöm, wög gɪ aij geinaböl u kalɪp u rö nöp pen ñɪnab. *

⁹ Pen kale bɪ kub nɪbi bɪ hanɪp nagi wög gɪlaŋ a gɪmim mani rau dap lɪbim gau kalɪp gɪ aij gɪmim. Manö klö hagpe pɪñɪŋ göl gɪ wög gagöl. Bɪ Kub kumi kabö adö laŋ mɪdöp u, nɪpe nɪbi bɪ nagi wög gɪpal Bɪ Kub kale abe, nɪbi bɪ kalɪp abad mɪdpal Bɪ Kub kale abe mɪdöp. Bɪ Kub nɪpe nɪbi bɪ gau kub, nɪbi bɪ gau pro, a göm nɪŋagöp; amgö ilö nɪpe u adɪp adɪp mɪdpal nɪŋöm nɪpe goɫ ap aka goɫ ap aragnab. *

Wim po God ñöb u tɪhu magum gɪ aij gun mɪdaiun

¹⁰ Manö hag nabönj junɪg gabin i nɪŋ aij gɪmim. Bɪ Kub nɪp cɪg gɪpe, nɪpe klö nɪpe kalöp ñɪnɪm.

¹¹ Seden hanɪp pör gɪ naij gɪnɪg göp u, wim po nan God hanɪp ñöb gau magöŋhalö ud rol gɪmim, adan ramö au ulɪŋɪn lɪ mɪd aij gaimim. *

¹² Nɪbi bɪ hañ romanɪ hagape mɪdöp gau aip pen pen gagabun. Kɪjaki aiön pi nan naij gau bɪ kub kale ɪ ke ke kumi kabö laŋ abad mɪdöm, sɪbön yaŋ ajpal gau aip pen pen gabun. *

---

* **6:8:** 2Ko 5:10; Kol 3:24-25   * **6:9:** Kol 4:1; Ro 2:11   * **6:11:** Ro 13:12; 2Ko 10:4   * **6:12:** 1Pi 5:8-9

13 Anıb u, wim po nan God hanıþ ñöb gau magöñhalö ud rol lı aij gımim mıdpe me, ñın bıslam mıdep u auö, klö gımim nöp mıdpe, nan rımnap kalöp göl rö lagnab.

14 Anıb u, God Manö nıñö u, dip nagı rö pıg lı aij gımim. Abad alnaböl a gımim, pör nöp kabö rö gep magö u, sior pıdöñ lıbal rö, ud pabıł ba kale u lımim. *

15 Ma rırup lıbal rö, God aip jım ñöl mıdep manö aij u ud armim. Nıbi bı rımnap kalıþ manö aij anıbu hagnıg pör gı jın gı mıdmim, gası anıbu nöp nıñmim ma rırup rö lımim. *

16 Haıaun rıñ albal rö, God hanıþ abad mıdeınab a gımim nıþ gası nıñ udöl gı mıdpe me, nıpe gö Bı Naij Gep po nıpe mab rö inö nıñöl gı alnab gau böñ nöp hoñ gınab. Gası anıbu nöp nıñmim, haıaun rö rıñ gımim.

17 Usajıl pıdöñ bad lıbal rö, God kalöp mög nıñöm ud kamıñ yuöp gası u, ud nabıc adö lañ usajıl bad rö lımim. Ru mılö kıd ud arbal rö, God Ana ru mılö kıd kalöp ñöb u ru mılö kıd rö ud armim. God Ana ru mılö kıd u God Manö nıpe me. *

18 Ana nıpe gası ñö nıñöl gı, God nıþ manö adö ke ke hag nıñöl gı mıdaimim. Gası halö mıdmim, nıbi bı Kraıs lau adö mıdpal gau magöñhalö God nıþ pör nöp sabe göl gı mıdaimim. *

19 Yıþ u rö nöp God nıþ sabe gıpe, yıþ abad mıdöm manö magö nıpe ke yıþ ñö nıñöl gı, pıñıñ gagem, Kraıs manö aij nöd nıñagmıdal u, nıbi bı

* 6:14: Ais 11:5; 59:17; 1De 5:8 * 6:15: Ro 10:15 * 6:17: Hib

4:12 * 6:18: Luk 18:1; Kol 4:2; 1De 5:17

gau kalip hałowato hag ñinam. *

²⁰ Yad Kraiss bi nipe midem, manö aij nipe u nöp hag ajainö yip nagit lölö midpin u, pen God nip sabe gipe yad pinin gagem hałowato hag ñinam. Yad u rö nöp ginam aij. *

Manö naböy magö rimnap

²¹ Pen yad aigöl rö gem midpin u, wög nihön nihön gipin u, mam aij hon Dijikas, bi God nip pör nöp wög git aij göp u, am jaköm kalöp magöthalö hag ñinab. *

²² Hon aige rö midpun u, Dijikas amöm hagö ninim, gasi halö midaimim, a gem, nip midpim au yuabin.

²³ Bapi God Bi Kub Jisas Kraiss apil mihau kalöp abad midlö ninöl git, God Manö nin ud pidön göl git midmim, añ mam gau aip agamij midmim, pen pen midmagö li midaimim.

²⁴ Bi Kub hon Jisas Kraiss nip midmagö löl git nöp midpim gau, God kalöp magöthalö mög ninöm ud aij yabit ginim.

---

* **6:19:** Kol 4:3-4; 2De 3:1
20:4; Kol 4:7-8; 2Di 4:12

* **6:20:** 2Ko 5:20; Plm 9

* **6:21:** Ap

Manö Kamıñ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 31 Aug 2023

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d